

**זמני כניסת
ויציאת שבת**

כניסת שבת-17:06

יציאת שבת-17:58

יציאת שבת ר"ת-18:35

**לפי לוח אור החיים
אופק ת"א**



משכני עליון

פרשת יתרו

עורמת העשיר וקנאת המלאכים

הגאון רבי שלמה דוב הכהן ספרינץ, אב"ד מעזריטש ובעל שו"ת "לשד השמן" יישב על ידי משל נפלא, את מה שהקשו התוספות: למה היה צריך לכפות עליהם הר כגיגית, לאחר שכבר אמרו "נעשה ונשמע"?

זאת לאחר שהקדים קושיא נוספת: למה עשה הקב"ה שמתן תורה יהיה בקולות, בברקים ובלפיידים? איזה צורך היה בזה אז?

אלא, משל לעשיר אחד, אשר היו לו עבדים ושפחות, פקידים וסוכנים רבים שניהלו את עסקיו הענפים, החובקים עולם, נודע פעם כי אחד מקרובי משפחתו המתגורר בעיר אחרת, עני מרוד הוא ומחזר על פתחי נדיבים. כמובן שרחמיו נכמרו על קרובו והוא החליט להעניק לו מישרה נכבדה באחד מעסקיו הרבים. אך מכיוון שהבין כי כישוריו של אותו קבצן אינם מעולים, ואף זאת בלשון המעטה, החליט להעניק לו משרה קלה, שאין בה לא חכמה ולא מלאכה רבים, שאף בלעדיו יתנהלו עסקיו ללא דופי. תמורת משרה לא חשובה זו, החליט להעניק לקרוב משפחתו משכורת נאה- ובכך לגמול עמו חסד ולחלצו ממיצר.

שלח העשיר את אחד ממשרתיו לקרוא לקרוב משפחתו. כאשר ניצב לפניו, שאלו העשיר: האם תואיל לקבל על עצמך מישרה כלשהי באחד מעסקי? העני לא ידע את נפשו מרוב התרגשות, ובקושי רב, השיב: "כן! רוצה אני! בכל ליבי ובכל נפשי!"

"אם כן", אמר העשיר, "חזור אלי למחרת. אסביר לך את מהות תפקידך החדש". קד העני קידה, מילמל מילות תודה מגומגמות וחרישיות, ויצא מטרקלינו של העשיר.

ישב העשיר וחשב לעצמו: הרי טבעם של מחזרים על הפתחים ידוע הוא ומפורסם, והעני הלזה – אף שעתה הוא מתלהב עד למאוד מהצעתי, מכל מקום כאשר יכנס למישרתו, בלי ספק מהר מאד תימאס עליו הישיבה בבטלה בתוך משרד מפואר, ואז ישליך הכל אל מאחורי גבו וישוב אל מקלו ותרמילו. או אז יגרע אף מעמדו הקודם, שהרי הכל יאמרו לו: "הלא כבר היתה בידך מישרה טובה בעסקיו של הגביר", ועל כן לא יתנו לו מאומה- ויגווע ברעב. זאת ועוד, הוסיף העשיר לטוות את חוטי מחשבתו, הלא בעסקי עשרות רבות של עובדים חרוצים ונאמנים, ובראותם איך בא העני הלזה, שלא תואר לו ולא הדר, לא כשרון ולא מעש, ומקבל מישרה כה קלה תמורת משכורת העולה עשרת מונים על משכורתם- בלי ספק יתרעמו ויכעסו, ואמנם לי לא יוכלו לומר מאומה, אך בוודאי יארבו ויתנכלו לו ויעשו כל שלאל ידם כדי להכשילו ולסלקו מדרכם.

בגלל שני החששות הללו, גמר העשיר בליבו, וכך אכן נהג למחרת, כאשר התייצב קרוב משפחתו בפניו: הוא הרעים עליו בקול גדול ואמר: "האמנם סבור אתה כי אתן לך מישרה קלה וקטנה? לא ולא! מישרה כבדה ורבת אחריות אתן לך, ואף אם תתחרט- לא ארפה ממך ולא אניח לך עד אשר תקבל עליך את המישרה הקשה הזאת, כי כבר הבטחת אתמול בהן צדק לקבל את המישרה שאציע לך, ואת מוצא פיר עליך לשמור! אין ברירה בידיך כי אם לקבל את המישרה ולעשותה כראוי!" העני חשש מאוד, אולם נבהל מקולו הרועם ומדבריו הנחרצים של העשיר, וקיבל על עצמו את "המישרה הקשה". אולם מהר מאוד הסתבר לו להפתעתו, כי העבודה שהוטלה עליו נעימה היא וכלל לא קשה. מאידך, הפקידים הוותיקים לא קינאו בו, ואדרבה - בסתר ליבם שמחו על אשר אותה "מישרה קשה" לא הוטלה עליהם... בכך השיג העשיר את מטרתו באופן מושלם.

והנמשל - כמוהו כמשל. הקב"ה כגביר אדיר מאין כמוהו הוא, כי לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה, ומלאכי השרת שרפי מעלה- פקידיו וסוכניו- מנהלים את אחוזתו בחריצות כפים מופלאה. וכאשר ביקש הקב"ה לחלץ את בני ישראל- שהכיר בהם כי מבני משפחתו הם- מן המיצר, שלח להם צירי הנאמן, משה עבד ה', ששאלם האם יסכימו לקבל מישרה כלשהי עליהם, והם השיבו וענו ללא היסוס: כל אשר דיבר ה' נעשה!

אולם הקב"ה התבונן לאחריהם, כי אף אם כעת הם מסכימים בחיפזון, הלא כאשר ייצאו ממצרים וירווח וינעם להם כאשר יאכלו את המן וישתו מבאר מים חיים, הלא יהיה להם העול שקיבלו על עצמם לזרא, כי זהו טבע החומר העכור למרוד בה' ולהיות חופשי מן המצוות וישתוקקו להיות בני חורין. זאת ועוד: הרי המלאכים חמדו לעצמם את התורה, באמרום "מה אנוש כי תזכרנו וגו' תנה הודך על השמיים", וכאשר יראו כי ניתנה לאדם - הלא יקנאו בו עד למאוד, כי מישרה קלה היא. ועל כן עשה השם יתברך בחכמה והחל לאיימם ולהפחידם באזהרות ובציווים: "וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם", והיו נכונים ליום השלישי, הישמרו לכם עלות בהר ונגוע בקצהו", "כל הנוגע בהר מות יומת"- ועוד אזהרות גדולות ונוראות למען יטילו אימה ויפחידו את העם. וביום השלישי, יום מתן תורה, אכן חרד לב כל העם אשר במחנה, ומיראתו פן יחזרו בהם- כפה עליהם הר כגיגית. כך, ממש כמו במשל, השיג הקב"ה את שתי המטרות: בני ישראל יזהרו בשמירת המצוות גם אחרי כן, בראותם כי הם קלים מכפי שחשבו, והמלאכים לא יקנאו בהם, כי יסברו שאכן מלאכה קשה היא וגדולה, וכרוכה באזהרות וציווים לרוב...

על פי זה, המתיק בעל "לשד השמן" את הכתוב "פיה פתחה בחכמה ותורת חסד ... לשונה, צופיה הליכות ביתה ולחם עצלות לא תאכל".

כוונת הפסוק כך היא: בתחילה פתחה כנסת ישראל את פיה בחכמה ואמרה "כל אשר דיבר ה' נעשה", ולכן היתה זו "תורת חסד", שניתנה בנדבה וחסד, "על לשונה".

אולם לאחר מכן "צופיה הליכות ביתה", שמכוונת את הליכותיה והנהגתה כמשפטי התורה וחוקיה, ונמצא כי "לחם עצלות לא תאכל"- אלא משכורת המגיעה לה בדיון!

ועל פי זה תומתק גם הכוונה בתפילת שמונה עשרה "כי באור פניך נתן לנו ה' אלוקינו תורת חיים ואהבת חסד", דהיינו שהקב"ה באור פניו וברוב טובו נתן לנו תורת חיים- תורה שלימה ומצוות- שהיא רק "אהבת חסד" מישרה קלה לעושיה, כדי להגדיל את שכרינו... שו"ת "לשד השמן"- בהקדמה

(מתוך הספר כמוצא שלל רב מאת הרב אברהם ישראל רזונטל שליט"א)

דיני ארבע פרשיות סימן תרפה

א. ר"ח אדר הסמוך לניסן קורין פרשת שקלים בשבת שלפניו שהיא כי תשא עד ועשית כיור נחושת ומפטיר ויכרות יהוידע. וכשחל ר"ח אדר בימי השבוע מקדימים לקרות פרשת שקלים בשבת שלפניו ומפסיקים בשניה כדי שתהא שבת זכור בשבת הסמוכה לפורים מלפניה. (שו"ע).

ב. בשבת שלפני פורים מוציאים שני ספרים באחד קורא פרשת השבוע ובשני קורא "זכור את אשר עשה לך עמלק" ומפטיר "ויאמר שמואל".

ג. בשבת שאחר הפורים מוציאים שני ספרים, באחד קוראים פרשת השבוע ובשני קורא פרשת פרה, בפרשת חוקת מתחילת סידרא עד "ותטמא עד הערב" ומפטיר זרקתי עליכם מים טהורים. (שו"ע משנ"ב ס"ק י)

ד. ובשבת שאחר פרשת פרה מוציאים שני ספרים, באחד קוראים פרשת השבוע ובשני החודש הזה לכם, ומפטיר "בראשון באחד לחודש" וזהו הנקרא פרשת החודש ואין מפסיקים בין פרשת פרה לפרשת החודש ואם יש שבת בינתיים מפסיקים רק לפרשת שקלים לפרשת זכור ביניהם או בין זכור לפרה. (שו"ע חז"ע פורים עמ' כ)

ה. פרשת זכור ופרשת פרה חייבים לקרותם מדאורייתא לפיכך, בני הישובים שאין להם מניין, צריכים לבוא למקום שיש מניין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא. (שו"ע וכ"כ בב"י בשם התוספות).

ו. בענין פרשת זכור ופרה יקראוה בספר תורה היותר כשר מפני שיש אומרים שגם קריאת פרשת פרה מהתורה ויש להחמיר כדבריהם לכן גם שם יוציאו את הספר תורה היותר כשר ויתכוונו לצאת ידי חובה מן התורה. (חז"ע פורים עמ' ה, יז)

ז. כותב הכה"ח אות ט' שנשים בקריאת פרשת זכור אינן חייבות, אבל חייבות בזכירת מעשה עמלק שהיא מצוות עשה שלא הזמן גרמא ומה שקורין אותה קודם פורים, אינו אלא תקנת חכמים ומרן ע"ה בחז"ע (עמ' ט) כותב שנשים המקילות בקריאה ושמיעת פרשת זכור יש להם על מה שיסמוכו ומכל מקום המחמירות לבוא לעזרת הנשים לצאת ידי חובת קריאת הפרשה אליבא דכולי עלמא תבוא עליהן הברכה, ומותר להוציא ספר תורה מיוחד לנשים לקרוא להם פרשת זכור בלי ברכה.

ח. מי שנאנס ואינו יכול לבוא ולשמוע קריאת פרשת זכור בשבת יכוון לצאת ידי חובתו בפרשת כי תצא שקוראין בה פרשת זכור ויאמר לשליח ציבור שיכוון להוציא ידי חובה ונכון שעכ"פ יקרא בשבת זכור פרשת זכור בחומש. (חז"ע פורים עמ' ז).

ט. ספרדי שמתפלל תמיד בביכ"נ של אשכנזים נכון מאד שיהדר לשמוע קריאת פרשת זכור שהיא מן התורה מפי שליח ציבור הקורא במבטא ספרדי וכן להיפך. (חז"ע פורים עמ' ח).

י. מותר להביא ספר תורה ממקום למקום בשביל פרשת זכור ובשביל פרשת פרה. (חז"ע פורים עמ' יח).

שבת שלום ומבורך

